

Sygn. akt V CSK 110/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Jan Górski

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku T. Spółki Akcyjnej w K.

przy uczestnictwie A. Ś. i J. Ś.

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 stycznia 2015 r.,

skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w J.

z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2013 r. stwierdził, że wnioskodawca T. S.A. z siedzibą w K. nabył przez zasiedzenie z dniem 16 czerwca 1999 r. bliżej opisaną służebność przesyłu. Ustalił, że wnioskodawca (poprzednicy prawni) był posiadaczem tej służebności od dnia 15 czerwca 1969 r. w złej wierze.

Zarówno ustalenia Sądu Rejonowego, jak i jego rozważania prawne zostały przez Sąd Okręgowy w J. uznane za prawidłowe, toteż postanowieniem z dnia 22 października 2013 r. tenże Sąd oddalił apelację uczestników postępowania.

Skarga kasacyjna uczestników postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 64 § 1¹ k.p.c., art. 386 w zw. z art. 379 pkt. 2 k.p.c. art. 610, 677, 516, 328 k.p.c., art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i 305¹ k.c., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na nieporozumieniu polega zarzut nieważności postępowania już tylko z tej przyczyny, że podług wniosku wnioskodawcą w sprawie nie jest bliżej określony Oddział w J., jak to przyjmują skarżący, a Spółka Akcyjna T. z siedzibą w K.. Pełnomocnictwa z dnia 5 grudnia 2011 r. dla radcy prawnego do reprezentacji tej Spółki udzielili jej członkowie zarządu w osobach prezesa i wiceprezesa.

Odnosnie do zarzutu naruszenia art. 172 k.c. w zw. z art. 292 i 305¹ k.c., to niewątpliwie, w odniesieniu do służebności przesyłu wyraźnie oddzielić należy od siebie dwie konstrukcje: służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu (która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r.) oraz służebności przesyłu. Oba prawa posiadają analogiczną treść oraz pełnią te same funkcje, nie oznacza to jednak, by można było je utożsamiać. Odmierna jest przede wszystkim ich podstawa prawna, mianowicie art. 145 i art. 292 k.c. w pierwszym wypadku oraz art. 305¹⁻⁴ k.c. oraz szczegóły konstrukcji prawnej, w drugim.

Niemniej jednak, nie jest konieczne rozstrzygnięcie, czy jest ona rodzajem służebności gruntowej (za czym przemawia wiele argumentów), czy też trzecim rodzajem służebności, odrębnym od służebności osobistych i gruntowych. Nie można zgodzić się z poglądem skarżących, zawartym w uzasadnieniu skargi, że konieczną przesłanką nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (a więc przed datą wejścia w życie art. 305¹ - 305⁴ k.c.), jest uznanie tej służebności za rodzaj służebności gruntowej. Podstawę tego poglądu stanowi błędne zrozumienie twierdzeń zawartych w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (Biul. SN 2008, nr 10, s. 7), a także innych orzeczeń Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, Lex nr 461735 i z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, nie publ.) oraz w doktrynie. Potwierdzają one jednoznacznie, że przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego osobnej regulacji służebności przesyłu możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy, określanego mianem przedsiębiorcy przesyłowego.

Sąd Okręgowy poszerzył wywody Sądu Rejonowego i wskazał, że posiadanie poprzedników wnioskodawcy charakteryzowało się korzystaniem z trwałego i widocznego urządzenia, co umożliwia odpowiednie stosowanie przepisów o zasiedzeniu służebności gruntowej (art. 292 k.c.) i podzielił pogląd, że poprzednik prawny wnioskodawcy, rozpoczynając posiadanie w zakresie odpowiadającym służebności, był w złej wierze, a przed upływem terminu zasiedzenia nie nastąpiły okoliczności, które by przerwały zasiadywanie.

Termin zasiedzenia - którego stwierdzenia żąda wnioskodawca - upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r., a więc w okresie, gdy z całą pewnością możliwe było nabycie przez zasiedzenie wyłącznie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w rozumieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Inaczej mówiąc, przed dniem 3 sierpnia 2008 r. możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści, co uszło uwagi skarżących, odpowiadającej służebności przesyłu, uregulowanej już po tym dniu w art. 305¹ - 305⁴ k.c. Beneficjentem tej służebności - podobnie jak w obecnym stanie prawnym - mógł być jedynie przedsiębiorca, zaś

prawo to wchodziło w skład prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym.

W konsekwencji powyższego niepodobna przyjąć, aby wobec spełnienia przesłanek do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w rozumieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, określenie jej treści w sentencji postanowienia Sądu pierwszej instancji aprobowane przez Sąd Okręgowy naruszało wskazane w skardze kasacyjnej przepisy prawa procesowego i materialnego. Tych przepisów nie narusza też dookreślenie beneficjenta służebności przez dodanie Oddziału w J.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.